

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja

Druk nr 378

Warszawa, 22 marca 2012 r.

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy - Kodeks karny.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Sławomira Kopycińskiego.

(-) Maciej Banaszak; (-) Piotr Paweł Bauć; (-) Robert Biedroń;
(-) Bartłomiej Bodio; (-) Jerzy Borkowski; (-) Artur Bramora; (-) Jan Cedzyński; (-) Piotr Chmielowski; (-) Artur Dębski; (-) Marek Domaracki;
(-) Dariusz Cezar Dziadzio; (-) Wincenty Elsner; (-) Artur Górczyński;
(-) Anna Grodzka; (-) Michał Kabaciński; (-) Adam Kępiński;
(-) Krzysztof Kłosowski; (-) Henryk Kmieć; (-) Sławomir Kopyciński;
(-) Roman Kotliński; (-) Łukasz Krupa; (-) Jacek Kwiatkowski;
(-) Tomasz Makowski; (-) Małgorzata Marcinkiewicz; (-) Maciej Mroczek;
(-) Jacek Najder; (-) Wanda Nowicka; (-) Michał Tomasz Pacholski;
(-) Wojciech Penkalski; (-) Andrzej Piątek; (-) Zofia Popiołek; (-) Marek Poznański; (-) Andrzej Rozenek; (-) Adam Rybakowicz; (-) Armand Kamil Ryfiński; (-) Paweł Sajak; (-) Marek Stolarski; (-) Halina Szymiec-Raczyńska; (-) Maciej Wydrzyński.

USTAWA
z dnia 2012 r.
o zmianie ustawy – Kodeks karny

Art. 1

W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553, Nr 128, poz. 840, z 1999 r. Nr 64, poz. 729, Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 48, poz. 548, Nr 93, poz. 1027, Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 121, poz. 1142, Nr 179, poz. 1750, Nr 199, poz. 1935, Nr 228, poz. 2255, 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 243, poz. 2426, z 2005 r. Nr 86, poz. 732, Nr 90, poz. 757, Nr 132, poz. 1109, Nr 163, poz. 1363, Nr 178, poz. 1479, Nr 180, poz. 1493, z 2006 r. Nr 190, poz. 1409, Nr 218, poz. 1592, Nr 226, poz. 1648, z 2007 r. Nr 89, poz. 589, Nr 123, poz. 850, Nr 124, poz. 859, Nr 192, poz. 1378, z 2008 r. Nr 90, poz. 560, Nr 122, poz. 782, Nr 171, poz. 1056, Nr 173, poz. 1080, Nr 214, poz. 1344, z 2009 r. Nr 62, poz. 504, Nr 63, poz. 533, Nr 166, poz. 1317, Nr 168, poz. 1323, Nr 190, poz. 1474, Nr 201, poz. 1540, Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 7, poz. 46, Nr 40, poz. 227 i 229, Nr 98, poz. 625 i 626, Nr 125 poz. 842, Nr 127, poz. 857, Nr 152, poz. 1018 i poz. 1021, Nr 182, poz. 1228, Nr 225, poz. 1474, Nr 240, poz. 1602, z 2011 r. Nr 17, poz. 78, Nr 24, poz. 130. Nr 39, poz. 202, Nr 48, poz. 245, Nr 72, poz. 381, Nr 94, poz. 549, Nr 117, poz. 678, Nr 129, poz. 734, Nr 133, poz. 767, Nr 160, poz. 964, Nr 191, poz. 1135, Nr 217, poz. 1280, Nr 233, poz. 1381, Nr 240, poz. 1431.) w art. 178a skreśla się § 2.

Art. 2.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

Przedmiotem projektu niniejszej ustawy jest depenalizacja typu czynu zabronionego polegającego na prowadzeniu przez sprawcę znajdującego się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego na drodze publicznej lub w strefie zamieszkania innego pojazdu niż pojazd mechaniczny - określonego w art. 178a § 1 ustawy – Kodeks karny.

Typ przestępstwa określony w art. 178a § 2 został wprowadzony do Kodeksu karnego ustawą z dnia 14 kwietnia 2000 roku o zmianie ustawy Kodeks karny (Dz. U. Nr 48, poz. 548), która w tym zakresie weszła w życie z dniem 15 grudnia 2000 roku.

Użyte w opisie czynu zabronionego z art. 178a § 2 ustawy – Kodeks karny pojęcie "innego pojazdu" niż pojazd mechaniczny obejmuje w szczególności "(...) zaprzęgi konne, rowery, a także statki żaglowe, łodzie wiosłowe, balony, szybowce itp., a więc bardzo szeroki krąg rodzajów pojazdów wyróżniający się tym, iż można o nich powiedzieć że są kierowane przez człowieka, tzn. że ich ruch jest bezpośrednio zależny od czynności kierującego takim pojazdem" (komentarz do art. 42 Kodeksu karnego, A. Marek, Kodeks karny. Komentarz, LEX, 2007, wyd. IV.). Ogromna większość osób popełniających to przestępstwo to osoby kierujące rowerami lub innymi podobnymi pojazdami.

Jest to przestępstwo o charakterze formalnym, tak zwane przestępstwo abstrakcyjnego narażenia dobra prawnego na niebezpieczeństwo. Są to przestępstwa, dla których zaistnienia nie jest konieczne powstanie w konkretnej sytuacji niebezpieczeństwa dla dobra prawnego, w tym wypadku życia, zdrowia i mienia uczestników ruchu drogowego. Kodeks karny zna kilka typów tego rodzaju przestępstw. Są to między innymi przestępstwa z art. 179 ustawy – Kodeks karny (dopuszczenie do ruchu pojazdu w stanie bezpośrednio zagrażającym bezpieczeństwu w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym lub dopuszczenie do prowadzenia pojazdu mechanicznego albo innego pojazdu na drodze publicznej przez osobę znajdującą się w stanie nietrzeźwości, będącą pod wpływem środka odurzającego lub osobę nieposiadającą wymaganych uprawnień), z art. 180 ustawy – Kodeks karny (pełnienie w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego czynności związanych bezpośrednio z zapewnieniem bezpieczeństwa ruchu pojazdów mechanicznych), jak również z art. 192 ustawy – Kodeks karny (wykonanie zabiegu leczniczego bez zgody pacjenta), z art. 233 § 1 ustawy – Kodeks karny (składanie fałszywych zeznań), z art. 238 ustawy – Kodeks karny (zawiadomienie o niedopełnionym przestępstwie), z art. 270 § 1 ustawy – Kodeks karny (przestępstwo tzw. fałszerstwa materialnego dokumentu) czy z art. 274 ustawy –

Kodeks karny (zbycie dokumentu stwierdzającego tożsamość). Każdorazowo uzasadnieniem dla zastosowania konstrukcji formalnego przestępstwa z abstrakcyjnego narażenia dobra prawnego jest waga samych dóbr prawnych, które mają być chronione i konstatacja, że dane zachowanie jest typowym zachowaniem prowadzącym do narażenia w sposób poważny tych dóbr na szwank.

W ocenie wnioskodawców brak jest takiego uzasadnienia w przypadku osób popełniających czyn zabroniony określony w art. 178a § 2 ustawy – Kodeks karny. Ogromna większość z nich to tak zwani pijani rowerzyści.

Z oczywistych względów stopień zagrożenia stwarzanego przez pijanych rowerzystów i inne osoby prowadzące pojazdy inne niż mechaniczne jest, bowiem znacząco mniejszy. Pojazdy przez nich prowadzone nie rozwijają większych prędkości, z reguły są, bowiem wprawiane w ruch siłą ich mięśni. W przypadku kolizji, z wyjątkiem sytuacji atypowych, nie powodują one większych szkód, na mieniu i osobach. Nie jest przekonujący zwłaszcza argument, że pijany rowerzysta swoim zachowaniem, choć, co prawda nie jest w stanie spowodować większych szkód, jednak stanowi potencjalne zagrożenie bezpieczeństwa pozostałych użytkowników tego ruchu.

Zagrożenie to ma polegać na możliwości spowodowania tego rodzaju sytuacji, w której nieadekwatne do sytuacji drogowej zachowanie nietrzeźwego rowerzysty zmusi innych uczestników ruchu do podjęcia nagłych manewrów, których rezultaty mogą być bardzo poważne i mogą dotknąć szerszy krąg osób (np. zderzenie czołowe nadjeżdżających z przeciwnych stron samochodów jako rezultat podjętej przez jednego z kierowców nagłej próby ominięcia nietrzeźwego rowerzysty, wymuszającego pierwszeństwo przejazdu). Argument ten nie jest przekonujący, ponieważ również pijany pieszy może spowodować swoim zachowaniem potencjalne zagrożenie bezpieczeństwa dla pozostałych użytkowników ruchu drogowego, może też zmusić swoim zachowaniem innych uczestników ruchu drogowego do podejmowania nagłych manewrów, a pomimo to ustawodawca nie zdecydował się na kryminalizację uczestnictwa pijanych pieszych w ruchu drogowym.

Przestępstwo z art. 178a jest, jak już była o tym mowa wcześniej przestępstwem abstrakcyjnego narażenia, dla którego zaistnienia nie jest konieczne powstanie nawet realnego stanu niebezpieczeństwa na drodze. O ile w przypadku kierujących pojazdami mechanicznymi kryminalizacja prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości lub odurzenia innymi substancjami znajduje swoje uzasadnienie w szybkości, jaką mogą rozwijać te pojazdy i rozmiarze szkód, jakie mogą powstać w wyniku kolizji z ich udziałem, to w przypadku rowerzystów rozmiar potencjalnych szkód niewiele przewyższa szkody, jakie może spowodować pieszy.

Unormowania prawne dotyczące karania nietrzeźwych rowerzystów są w ocenie społecznej zbyt surowe i nie spełniają wymogów racjonalnej polityki karnej. Skutkuje to ich niską skutecznością. Nie da się zbudować skutecznych norm prawa karnego, jeżeli będą one budowane w oderwaniu od świadomości społecznej i społecznego poczucia sprawiedliwości.

Na skutek istnienia przestępstwa z art. 178 § 2 ustawy – Kodeks karny corocznie kilkadziesiąt tysięcy ludzi jest prawomocnie skazywanych, a około 2000 spośród nich odbywa kary pozbawienia wolności w i tak już przepelnionych więzieniach.

Zgodnie z danymi Ministerstwa Sprawiedliwości, obejmujących liczbę prawomocnych skazań, liczba skazanych za przestępstwo z art. 178a § 2 Kodeks karny. kształtuje się na zbliżonym poziomie do liczby skazanych za czyn z art. 178a § 1 Kodeks karny. Tak więc w 2001 r. 43 306 skazań z art. 178a § 1 Kodeks karny. oraz 35 236 skazań z art. 178a § 2 Kodeks karny. i odpowiednio: w 2002 r. -65 166 oraz 55 022, w 2003 r. - 67 747 oraz 68 012, w 2004 r. - 73 064 oraz 76 375, w 2005 r. - 74 666 oraz 81 912, w 2006 r. - 69 644 oraz 78 016, w 2007 r. - 71 397 oraz 69 077.

Wejście w życie proponowanej regulacji przyczyni się do zmniejszenia przeciążenia systemu penitencjarnego. Ponadto zapobiegnie stygmatyzacji wielotysięcznej grupy osób skazanych za przestępstwo o znikomym de facto stopniu społecznej szkodliwości. Nie będzie to oznaczać jednak całkowitej bezkarności za prowadzenie pojazdu innego niż mechaniczny w stanie nietrzeźwości lub odurzenia. Nadal będzie aktualna możliwość poniesienia odpowiedzialności za wykroczenia zawarte w rozdziale XI Kodeksu wykroczeń, nadal również aktualna będzie możliwość pociągnięcia do odpowiedzialności karnej za spowodowanie wypadku w ruchu lądowym, morskim lub powietrznym (art. 177 w zw. z art. 178 ustawy – Kodeks karny), spowodowanie katastrofy w ruchu lądowym wodnym lub powietrznym (art. 173 w zw. z art. 178 ustawy – Kodeks karny), jak również spowodowanie bezpośredniego niebezpieczeństwa katastrofy w ruchu lądowym, morskim lub powietrznym (art. 174 w w zw. z art. 178 ustawy – Kodeks karny).

Wejście w życie przedmiotowej regulacji nie niesie za sobą obciążeń dla budżetu państwa, ani nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla jednostek samorządu terytorialnego. W związku z depenalizacją osoby skazane za popełnienie czynu określonego w art. 178a § 2 ustawy – Kodeks karny zwolni się kilka tysięcy miejsc w zakładach karnych i zmniejszy koszty związane z utrzymaniem skazanych. Ponadto zmniejszy się obciążenie pracą wydziałów karnych sądów rejonowych, rozpatrujących tego rodzaju sprawy.

Przedłożony projekt ustawy nie był poddany konsultacjom społecznym w rozumieniu art. 34 ust. 3 Regulaminu Sejmu RP

Przedmiot projektu niniejszej ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 29 marca 2012 r.

BAS-WAPEiM-806/12

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna
w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu
ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny (przedstawiciel wnioskodawców:
poseł Sławomir Kopyciński)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2012 r. poz. 32) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Przedłożony projekt ustawy przewiduje uchylenie art. 178a § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 ze zm.; dalej jako k.k.).

Art. 178a § 2 k.k. stanowi, że występki polegający na prowadzeniu na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub w strefie ruchu, w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, pojazdu innego niż określonego w § 1 (czyli innego niż pojazd mechaniczny), podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku. Wnioskodawcy proponują zatem depenalizację takiego zachowania.

Ustawa ma wejść w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Kwestie stanowiące przedmiot projektu ustawy nie są regulowane prawem Unii Europejskiej.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Prawo Unii Europejskiej nie reguluje kwestii zawartych w przepisach opiniowanego projektu.

4. Konkluzja

Przedmiot projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla

BAS-WAPEiM-807/12

Warszawa, 29 marca 2012 r.

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

**Opinia prawna w sprawie
stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu – czy poselski
projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny (przedstawiciel
wnioskodawców: poseł Sławomir Kopyciński) jest projektem ustawy
wykonującej prawo Unii Europejskiej**

Przedłożony projekt ustawy przewiduje uchylenie art. 178a § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 ze zm.; dalej jako k.k.).

Art. 178a § 2 k.k. stanowi, że występki polegający na prowadzeniu na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub w strefie ruchu, w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, pojazdu innego niż określonego w § 1 (czyli innego niż pojazd mechaniczny), podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku. Wnioskodawcy proponują zatem depenalizację takiego zachowania.

Ustawa ma wejść w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Przedmiot projektu nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny **nie jest projektem ustawy wykonującej** prawo Unii Europejskiej.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla